

اصول اخلاقی در حرفه مددکاری اجتماعی

دکتر معصومه معارب وید، زین تدین نجف آبادی
استادان نیم توبین:

تحت نظارت دکتر مصطفی حایما
رئیس انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران

انتشارات رسانه تخصصی / ۱۳۹۲

سرشناسه : معارف‌وند، معصومه
 عنوان و نام پدیدآور : اصول اخلاقی در حرفه مددکاری اجتماعی /
 سرپرستان تیم تدوین‌کنندگان معصومه معارف‌وند، نازنین تدین نجف‌آبادی؛
 تحت نظارت مصطفی اقلیما.
 مشخصات نشر : تهران : انتشارات رسانه تخصصی، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۶۴ ص.
 شابک : 978-600-293-046-0
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه: ص. [۴۵] - ۴۶.
 موضوع : مددکاران اجتماعی -- ایران -- اخلاق حرفه‌ای
 شناسه افزوده : تدین نجف‌آبادی، نازنین
 شناسه افزوده : اقلیما، مصطفی، ۱۳۲۷ - ناظر
 ده بندی کنگره : HV۳۸۵/۱۳۹۲۲۳۸۵ الف ۶م/
 رده بندی دیویی : ۹۳۶۲۰۹۵۵/۱۷۴
 شابک کتابشناسی ملی : ۳۲۷۷۱۸

انتشارات
 رسانه تخصصی

● نشانی : خیابان نوفل لوشاتو، رسید به تاطع ناصر، خیابان رازی، پلاک ۲۹، واحد ۲
 انتشارات رسانه تخصصی تلفن: ۶۶۷۳۷۱۳۳-۶۶۷۳۷۱۳۳-۰۹۱۲۳۰۴۹۱۰۹

اصول اخلاقی در حرفه مددکاری اجتماعی

- سرپرستان تیم تدوین : دکتر معصومه معارف‌وند، نازنین تدین نجف‌آبادی
- تحت نظر : دکتر مصطفی اقلیما
- طراح جلد : فرزانه میرشفیعی
- نوبت چاپ : اول / ۱۳۹۲
- تیراژ : ۳۰۰۰ نسخه
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۲۹۳-۰۴۶-۰
- قیمت : ۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

- ۷..... مقدمه
- ۹..... اصول ارزش‌های مددکاری اجتماعی
- ۱۱..... تعریف مفاهیم
- ۱۵..... ۱. مسئولیت‌های اخلاق عمومی (کلی)
- ۱۵..... ۱-۱. احترام قائل شدن برای شأن و ارزش انسانی
- ۱۶..... ۱-۲. توجه به فرهنگ
- ۱۷..... ۱-۳. تعهد داشتن به حقوق بشر و عدالت اجتماعی
- ۱۸..... ۱-۴. صلاحیت حرفه‌ای
- ۱۹..... ۱-۵. تضاد منافع
- ۲۱..... ۲. مسئولیت‌ها در قبال مراجع
- ۲۱..... ۲-۱. اولویت منافع مراجعین
- ۲۲..... ۲-۲. خودتصمیم‌گیری مراجع/تعیین خود مراجع
- ۲۳..... ۲-۳. رضایت آگاهانه
- ۲۶..... ۲-۴. محرمانه بودن اطلاعات/ رازداری
- ۲۸..... ۲-۵. سوابق
- ۲۹..... ۲-۶. خاتمه یا توقف ارائه خدمات مددکاری اجتماعی

- ۲-۷. رابطه با مراجعین..... ۳۱
- ۲-۸. حق انتخاب مددکار توسط مراجع..... ۳۲
- ۲-۹. پرداخت برای خدمات و ارائه صورتحساب..... ۳۳
۳. مسئولیت ها در قبال همکاران..... ۳۵
- ۳-۱. احترام..... ۳۵
- ۳-۲. ازدادی..... ۳۵
- ۳-۳. روابط با همکاران و افراد تحت آموزش و سرپرستی..... ۳۵
- ۳-۴. همکاری بین رشته ای..... ۳۶
- ۳-۵. اختلاف و مزاحمت همکاران..... ۳۶
- ۳-۶. مشاوره با همکاران..... ۳۷
- ۳-۷. ارجاع به همکاران برای دریافت..... ۳۷
- ۳-۸. ضعف و عدم صلاحیت همکاران..... ۳۸
- ۳-۹. رفتار غیر اخلاقی همکاران..... ۳۸
- ۳-۱۰. اختلاف با همکاران..... ۳۹
۴. مسئولیت ها در محیط کار..... ۴۰
- ۴-۱. ارائه خدمات..... ۴۰
- ۴-۲. مدیریت..... ۴۱
- ۴-۳. اختلاف کارکنان و کارفرما..... ۴۳
- ۴-۴. انتقال مراجع..... ۴۳
- ۴-۵. نظارت و ارزشیابی کارکنان..... ۴۴
- ۴-۶. تعهد به کارفرما..... ۴۴

۵. مسئولیت‌ها در زمینه‌های خاص ۴۶
- ۵-۱. آموزش ۴۶
- ۵-۲. پژوهش ۴۸
- ۵-۳. خود اشتغالی ۵۱
- ۵-۴. ارائه خدمات از راه دور ۵۲
۶. مسئولیت‌ها به عنوان یک مددکار ۵۴
- ۶-۱. شایستگی ۵۴
- ۶-۲. امانت‌داری و مسئولیت‌پذیری ۵۴
- ۶-۳. نگرانی‌های تخصصی و عملکرد حرفه‌ای ۵۴
- ۶-۴. ناراضی‌ها، نفع و نفع ۵۴
- ۶-۵. اختلالات و شکایت ۵۵
- ۶-۶. ارائه اطلاعات نادرست ۵۵
- ۶-۷. شهادت و گواهی دادن ۵۶
۷. مسئولیت‌ها نسبت به حرفه ۵۷
۸. مسئولیت‌ها نسبت به جامعه گسترده‌تر ۵۹
- منابع ۶۱

مقدمه

حرفه مددکاری اجتماعی علیرغم اینکه در ایران بیش از نیم قرن سابقه دارد، هنوز از نبود برخی اسناد پایه رنج می‌برد.

اصول اخلاقی حرفه مددکاری اجتماعی یکی از این اسناد است که در برخی منابع تنها به طور کلی مورد بحث قرار گرفته‌است. غفلت از پرداختن به جنبه‌های دقیق اخلاق حرفه‌ای در شرایطی روی داده است که مددکاران اجتماعی با توجه به حوزه بسیار وسیع فعالیتشان با دوامی بی‌انتهای متعددی روبرو می‌شوند. بی تردید اشاره‌های کلی به اصول اخلاقی در چنین موقعیت‌هایی نمی‌توانند راهگشا باشند. احتمالاً در تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای را افزایش می‌دهند. تدوین اصول اخلاقی در حرفه مددکاری اجتماعی با توجه به همین ضرورت و با اولویت در دستور کار کمیته تدوین استاندارد انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران قرار گرفت. در این سند سعی شده است به جای توصیه‌های کلی، حد و مرزها در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی در مددکاری اجتماعی با جزئیات مورد توجه قرار گیرند. الگوی انتخاب شده برای تدوین اصول اخلاق حرفه‌ای مددکاری اجتماعی در ایران با الگوی بین‌المللی مطابقت دارد.

برای تدوین اصول اخلاقی در حرفه مددکاری اجتماعی ضمن مرور منابع فارسی و آخرین ویرایش‌های کدهای اخلاقی در حرفه مددکاری اجتماعی، از نظرات صاحب نظران مددکاری اجتماعی نیز بهره گرفته شد. مصاحبه با مددکاران اجتماعی و جستجوی چالش‌های اخلاقی که در طول فعالیتشان با آنها مواجه شده بودند، به تیم تدوین سند کمک کرد تا کدها را به گونه‌ای تنظیم کنند که پاسخگوی نیازهای جامعه

حرفه‌ای مددکاری اجتماعی در ایران باشد. در عین حال تیم تدوین با حساسیت، ویژگی‌های فرهنگی و مذهبی جامعه ایرانی را در جلسات متعدد مورد توجه قرار داد.

انطباق اصول اخلاقی تدوین شده با آموزه‌های اخلاقی در دین و بین اسلام با اولویت مد نظر تدوین‌کنندگان قرار داشت و معتقدیم سند حاضر با ۲۷۵ کد اخلاقی می‌تواند در بسیاری از موقعیت‌های تصمیم‌گیری اخلاقی راهگشای مددکاران اجتماعی باشد. این سند برای اسخ‌دهی به تمایل و اشتیاق همه مددکاران اجتماعی در ایران به اخلاقی‌سازی و اخلاقی عمل کردن تدوین شده و بی‌تردید ضرورت دارد در طول زمان مشارکت مددکاران اجتماعی بازنگری و تکمیل شده و ارتقاء یابد.

هیأت مدیره انجمن علمی مددکاران اجتماعی ایران اصول اخلاقی در حرفه مددکاری اجتماعی را در تاریخ ۱۳۹۲/۳/۷ با شماره ۹۲/ت/۳۰۳ تصویب نمود. در طول تهیه این سند از حمایت‌ها و راهنمایی‌های رئیس محترم هیأت مدیره انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران استاد ارجمند جناب آقای دکتر اقلی، سرپرستار بودیم و همین امر فعالیت تیم را به طور قابل توجهی تسهیل و سرعت بخشید. از ایشان سپاسگزاریم. در عین حال لازم است از سرکارخانم نازنین نجف‌آبادی، مدیری که در بررسی متون و تنظیم بخش‌هایی از متن نهایی مشارکت کرد، تشکر داشته باشیم. به طور ویژه سپاسگزاری نماییم از سرکارخانم‌ها غزاله مسعودی، زهرا احمدی و نسرين ایزديار نیز که با تیم تدوین استاندارد همکاری داشتند، قدردانی می‌کنیم.